

Beste Joseph Oubelkas,

Ik zat 31 oktober in de zaal bij de landelijke netwerkdag voor vertrouwenspersonen van defensie en wilde graag jou middels dit schrijven laten weten dat ik jou bewonder in jouw veerkracht, spontaniteit en vitaliteit. Vooral jouw positieve houding jegens alles wat jou is overkomen is opvallend; geen slecht woord over Marokko of Nederland.

Toen je jouw verhaal aan het vertellen was en het over de brieven van je moeder ging, besepte ik me hoezeer de kracht van echte moederlijke kan zijn. De reden waarom het mij veel deed ligt in het feit dat mijn eigen levensverhaal enige raakpunten heeft met jouw verhaal, maar dan vanuit een totaal omgekeerde situatie.

Ik kom zelf, net als jij uit een nogal ingewikkeld nest qua achtergrond: mijn vier grootouders komen uit vier verschillende landen, wat zijn oorsprong vindt bij Napoleon. De familie van mijn vaders vader is naar Brazilië gevlucht toen Napoleon Portugal binnenviel. Zij zijn daar vijf generaties gebleven tot en met de geboorte van mijn vader. In die tijd was het normaal, als je rijk was, dat je de kinderen naar Europa stuurde om te studeren. Zo is mijn opa toen hij 14 jaar oud was al naar Engeland gestuurd. Aanvankelijk opgevangen door Sir Arthur Milne [schrijver van de Winnie the Pooh boeken] op Hastings en later is hij gaan studeren bij Crystal Palace. Hij ontmoete mijn Britse oma daar en is ook in Londen gehuwd. Later vertrokken zij naar Brazilië waar hij als ingenieur aan de slag ging. Zij waren behoorlijk bemiddeld en hadden verschillende huizen en vele bedienden tot hun beschikking.

De familie van de vader van mijn moeder is na gediend te hebben bij Napoleon [zelfs de tocht naar Rusland overleefd], vertrokken naar Nederlands-Indië. Zij zijn daar vijf generaties gebleven tot en met de geboorte van mijn moeder. Ook daar was het normaal dat de kinderen van rijke ouders naar Nederland gestuurd werden om te studeren. Zodoende belande mijn opa van moederszijde in Nederland. Hij is later wegebouwkundig ingenieur en hoogleeraar geworden in Nederlands-Indië. Hij ontmoette mijn Nederlandse oma tijdens een van zijn bezoeken aan Nederland. Zij is met hem meegegaan naar Nederlands-Indië. Daar hadden zij een bijzonder goed en rijk leven; mooie huizen en bedienden; kokkie, baboe etc.

Waarom dit verhaal?

Toen op 8 december 1941 Nederland de oorlog aan Japan verklaarde kon niemand vermoeden wat voor impact dit zou hebben.

Op 27 februari werd de geallieerde vloot verslagen tijdens de Slag in de Javazee en van 28 februari tot 1 maart 1942 landden de Japanse troepen vrijwel ongestoord op vier plaatsen langs de noordkust van Java. Mijn familie woonden allemaal op Java. Zeven dagen later, op 8 maart, gaven de geallieerde troepen in Nederlands-Indië zich over, en werden de krijgsgevangenen naar Jappenkampen gezonden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat mijn moeder geboren is in 1931 en dus 12 jaar oud was toen zij in het Jappenkamp ging.

Op 20 maart 1943 werd zij geregistreerd als geïnterneerde in een van de kampen in Bunsho I.I. Op 14 november overgebracht naar Bunsho I.I.I. Bij de bevrijding bevond zij zich in het kamp Banjoebirce 10, afdeling Mcentilan, gevangenisnummer 23.866.

Wat er in de Jappenkampen zich voerde is verschrikkelijk. Ik zag enige parallellen toen jij over jouw gevangenis zat te praten. Het verschil, denk ik, is dat de Japanners vrijwel allemaal wreed waren. Daarnaast werden jonge meisjes misbruikt, zo ook mijn moeder. Zij heeft het de rest van haar leven mijn oma kwalijk genomen dat zij niet meer gedaan heeft om haar te beschermen. Dit heeft geresulteerd in het zelf haten van haar eigen moeder. Later zou mijn moeder erkend worden en een uitkering ontvangen van de Stichting Nederlandse Ereschulden.

Na de capitulatie van Japan: riep Soekarno de Indonesische onafhankelijkheid uit. De bevrijding van de geïnterneerden in de jappenkampen verliep traag. De omstandigheden in de kampen werden intussen iets beter doordat het Rode Kruis materiaal beschikbaar stelde en de geallieerden de meest wrede bewakers naar huis hadden gestuurd. Na vier maanden werden de westerse geïnterneerden vrijgelaten op voorwaarde dat ze Indonesië zouden verlaten.

Alleen mijn grootmoeder en moeder zouden het land verlaten; mijn grootvader is in het Jappenkamp omgebracht. Van 21 juli tot 9 augustus 1947 voeren zij met het MS Oranje van Batavia naar Amsterdam. De repatriëring naar Nederland vormde een nieuw fase in de familiegeschiedenis. Zij werden in Nederland gelukkig opgevangen door de oma van mijn moeder.

Mijn moeder heeft nadien zich nergens kunnen 'aarden'. Zo is zij na de oorlog over de hele wereld gaan zwerven en heeft zij onder andere in Hong Kong, Bagdad, Monte Carlo, Londen, Johannesburg, Ayamonte en Den Haag gewoond.

Mijn moeder was een erg intelligente vrouw, dominant en iemand die als een echte dame werd beschreven door anderen.

Op 29 juli 1966 werd ik geboren in Johannesburg als jongste kind. Mijn moeder had van een eerder huwelijk een zoon en met mijn vader een dochter. Mijn vader had uit een eerder huwelijk twee dochters en met mijn moeder een zoon. Mensen snaptten er ook niets van als ik vroeger grapte dat ik een zus had die alleen een moeder had, een zus die wees was, een broer die zijn beide ouders nog had en dat hij een zus had die geen zus was van mij! Als ik dan ook nog aangaf dat ik in de winter geboren ben en in de zomer jarig, snaptten ze er al helemaal niets meer van! Ik deed er een scheffe bovenop en zei dan gekstcherend dat ik twee nationaliteiten bezit en niet die van het land waar ik geboren ben waardoor ik staatsburger ben van 8 landen [Brits: Engeland / Schotland / Wales / Noord Ierland & Nederlands: Nederland / Aruba / Curaçao / St. Maarten].

Al zo lang ik mij kan herinneren is er sprake geweest van schreeuwen, vloeken en vervloeken door mijn moeder. Alles was die 'kut' Jappen / Moffen / Joden / Kaffers / Turken / Marokkanen (!), maar ook alle gelovigen: ik zou alleen maar geïndoctrineerd worden als kind! Ik mocht ook daarom geen catechisatielessen volgen op de lagere school en moest als enige de klas uit! Ik dank dan ook de goden dat ik het karakter niet heb van mijn moeder. Mijn halfbroer wel!

De relatie tussen mij en mijn moeder was verschrikkelijk. Ik kreeg thuis overal de schuld van, niets was goed en werd naast geestelijk ook vaak hardhandig onder handen genomen. Mijn vader was er dan niet bij. Ik was ook bang van haar.

Ik heb nooit gesnapt waarom dit zo was tot mijn 33!

Mijn vader overleed 06 oktober 1975, op 54 jarige leeftijd. Hij was van 1920 en het maffe is dat ik zelf in 2020 die leeftijd zal hebben! Zijn dood kan ik me als de dag van gisteren herinneren omdat hij midden in de nacht bloed moest opgeven. Hij is opgehaald door een ambulance en is dezelfde dag tijdens een operatie overleden. Ik was net 9 jaar oud en heb

pas veel later begrepen dat hij zichzelf letterlijk dood-gezopen heeft. Ik lijk qua karakter op mijn vader en had het erg zwaar met het verlies.

Mijn 9 tot mijn 18 levensjaren waren verschrikkelijk. Het begon al op de dag dat mijn vader overleden was. Ik kom de slaapkamer binnen van mijn moeder en zie haar met een vreemde man in bed liggen [dit bleek een oude vriend van haar, de schrijver van de Bob Evers serie]. Zij zit rechtop in bed met in een hand haar sigaret [zij was kettingrockster]. Zij kijkt me aan en zegt dood-leuk: "Your father died yesterday, deal with it!". Het Nederland wat ik naderhand leren kennen was niet hetzelfde voor mij. Ouders brachten hun kind naar school met een broodtrommeltje en pakje drinken. Zij kregen nieuwe kleren, waren goed verzorgd, gingen naar de kapper en de tandarts. Niets van dat alles viel mij ten deel. Mede hierdoor ben ik vreselijk gepest en was een makkelijk doelwit omdat ik nogal tenger was. Feitelijk ook broodmager omdat ik één maaltijd per dag kreeg. Als ik ook maar iets piepte werd er altijd gedreigd. Zo was zij niet goed genoeg voor me; dat ik een dak boen m'n hoofd had etc. Door het niet dragen van schone kleren, rook ik ook niet fris. Het pesten werd er alleen maar erger op.

In die 9 jaar heeft mijn moeder verschillende relaties gehad, waarvan vele met alcoholisten. Zo zijn de spullen van mijn vader die hij nog van zijn moeder had ge-erft verdwenen [mijn Britse oma was hertrouwd met Smid van Gelder (van het papier!) en heeft lange tijd in Aerdenhout gewoond]. Veel zilver is er zo verpatst. Het meest pijnlijke en ergste wat gestolen is, waren de oorlogsmedailles van mijn vader [hij was RAAF piloot geweest in WO II] en de trofeeën van mijn overgrootvader uit Engeland [hij was een lid van de Croydon Camera Club, een club waar onder andere de directeur van Kodak uit is voortgekomen].

Ik was letterlijk op mijn 12 al volwassen! Net als bij jou heb ik op een gegeven moment de knop omgezet en een afspraak met mezelf gemaakt; als niemand me wil helpen, dan moet ik het zelf doen! Immers van mijn familie kon ik niets verwachten; mijn zus was 't spreekwoordelijke prinseje [kreeg alles, ging mee op vakanties etc.] en mijn oudere halfbroer het evenbeeld van mijn moeder.

Omdat ik vanuit Zuid Afrika kwam en een jaar in Spanje [Ayamonte] gewoond heb, was ik twee jaar ouder dan mijn klasgenootjes. Ik sprak nog geen woord Nederlands toen ik

naar Nederland kwam en moest dus een derde taal leren. Gek genoeg ben ik het Spaans volledig kwijtgeraakt! Als 14-jarige jongen heb ik zelf moeten bedenken op welke middelbare school ik zou worden aangemeld. Ik wist dat het Aloysius College in Den Haag hoog aangeschreven stond omdat daar nog ouderwets les werd gegeven door Paters en men redelijk streng was. Ik zie mezelf nog staan in de aankomsthal. De conciërge stuurde me direct weg. Ik heb toen stampij gemaakt. Op dat moment liep de conrector langs en vroeg wat er aan de hand was. Ik vertelde hem dat ik mijzelf wilde aanmelden op de school en dat dit niet serieus werd genomen. Hij heeft me toen meegenomen en mijn verhaal aangehoord. Na dat gesprek heeft hij mij beloofd alles te zullen doen om mij te helpen. Dit is ook gebeurd zonder medeweten van de andere leerlingen. Zo ben ik geholpen met schoolgeld, boeken, leermiddelen etc.

Vanaf mijn 15 heb ik mijzelf volledig zelfstandig verzorgd door het feit dat ik mocht gaan werken. Mede hierdoor en doordat ik naar de middelbare school ging, kon ik mezelf eindelijk in nieuw kleren steken. Het pesten hield op. Alleen had het plaatsgemaakt voor angst over mijn toen net ontdekte geaardheid. Ik heb het tijdens die schoolperiode angstvallig verborgen gehouden, maar ook weer een afspraak met mezelf gemaakt om nooit mezelf te verloochenen, hoewel ik altijd zeg: 'It's a cruel trick of nature!' Ik ben wie ik ben, en ben daar trots op. Dat betekende ook dat ik mezelf in de spiegel, en tot op de dag van vandaag, kan aankijken en weten wie ik ben. Dat is ook des te meer dat jouw verhaal mij zo raakte.

Wat mij veel geholpen heeft is om te begrijpen hoe iets is ontstaan. Godoende had ik vanaf mijn 15 een enorme drang om te weten wie mijn voorouders waren. Hoe kwam ik aan zo'n maffe achternaam? Waarom kan niemand mij vertellen wie mijn grootouders zijn? Etc. Het resultaat is dat ik nu op mijn 52 nog steeds genealogie beoefen en zeg dat ik mij een goede onder de slechte amateur genealogen mag noemen [ik help anderen in hun zoektocht en onderzoek].

Thuis werd het van kwaad tot erger en op mijn 17 is mijn moeder alles wat fout ging in haar leven op mij gaan verhalen. Zo heeft zij letterlijk mijn kamerdeur, die ik op slot deed, in een dronken bui volledig met een hamer kapotgeslagen. Het was zo erg dat ik via het balkon op het dak gevlucht ben en daar de nacht in mijn pyjama in de sneeuw heb doorgebracht! Het is vanaf dat moment nooit meer goed gekomen. Ik sloeg volledig dicht en heb geen zinnig gesprek met mijn moeder sindsdien gevoerd.

Ik heb later toen ik verder ging studeren, ik had de H.A.V.O gedaan, een brief geschreven om het Aloysius College te bedanken. Zij hebben mij toen uitgenodigd omdat zij graag mijn verhaal persoonlijk wilden aanhoren. Toen ik wilde vertrekken hebben ze me tegen gehouden en aangegeven dat zij nog wat voor me hadden. Ik had namelijk in mijn brief aangegeven dat ik eindelijk studiefinanciering kon ontvangen en dat ik daarmee mijn schulden deels kon gaan afbetalen. Ik had namelijk na het verlaten van mijn ouderlijk huis het geluk, dat ik na wat omzwervingen bij vrienden, een huisje kon huren. Het was in Transvaal, echt een volkswijk, maar ik was er gelukkig. Ik heb me wel uit de naad moeten werken. Omdat ik ook full time studeerde, mocht ik van de studiefinanciering maar een bepaald bedrag per maand bijverdienen. Ik deed dit door te werken in een restaurant en daarnaast had ik nog drie zwarte baantjes waarbij ik onder andere bijles gaf en schoon maakte bij mensen thuis, allemaal in het weekend of in de avonden. Mijn moeder wilde namelijk de driedubbele kinderbijslag waar ik recht op had niet aan mij overmaken. Later lukte het me om dit om te laten zetten naar een bijstandsuitkering; ik was de enige leerling in Nederland waarbij dit mocht! Ik zat in een stramien van studeren en werken en had nagenoeg geen sociaal leven. Bovendien had ik het niet op de gayscene omdat sowieso mensen die een stek op hebben het bij mij niet goed doen [ik had al genoeg ellende van drank gehad en ging het zeker nu niet opzoeken]. Ik had een zesde zintuig ontwikkeld en weet haarscherp tot op de dag van vandaag wanneer iemand het kantelpunt bereikt heeft bij het nuttigen van teveel alcohol. Ik kies dan voor mezelf en ben weg. Het heeft jaren geduurd voordat ik zelf een glas wijn kon waarderen. Ik heb geleerd dat je ook met beperkte overdaad je prima kunt vermaken; 'access within control', zoals de Engelsen zeggen. Om terug te komen op het bijverdienen en het bezoek aan het Aloysius College; werd mij een enveloppe gegeven. Ik vroeg wat het was. Ik kreeg te horen dat zij dat niet wisten, maar dat ik het meekreeg onder twee voorwaarden:

- 1. dat ik het niemand van de school zou vertellen*
- 2. dat ik het pas thuis mocht open maken.*

Thuis maakte ik de enveloppe open en trof daar, in briefjes van 250,- gulden, het volledige bedrag van mijn schuld aan. Ik heb toen echt even gehuild hierover. Het is net als het adagium: 'pay it on', 'wie goed doet, goed ontmoet'.

Ik had al gekozen om maatschappelijk werk te studeren omdat ik als ervaringsdeskundige al snel door kreeg dat er mensen waren die het nóg slechter hadden dan ik gehad had. Later

toen ik in het maatschappelijk werk ging werken, heb ik het slechts een ½ jaar volgehouden; ik kon er niet meer tegen dat er zoveel mensen waren die misbruik maakten van de sociale voorzieningen. Ik ben toen consultant personeelsvoorziening geworden. Later greep ik mijn kans bij een joint venture met het GAK waarbij gedeeltelijk arbeidsongeschikten weer aan het werk geholpen moesten worden. Het GAK heeft mij indertijd weg gehaald en opgeleid tot arbeidsdeskundige. Ik heb het geluk gehad dat ik all-round ben opgeleid en zowel geregistreerd als gecertificeerd. Zodoende kon ik mij richten op het echt helpen, dan het steeds maar moeten vertellen dat de uitkeringen in het kader van nieuwe wetswijzigingen weer werden verminderd. Als ik voor iemand anders het verschil kan uitmaken, door zijn of haar pad te kruisen zodat er weer een lichtpuntje komt aan het einde van de tunnel, dan geeft mij dat enorme voldoening.

Ik heb erg veel geluk gehad door aangenomen te worden als arbeidsdeskundige bij de Koninklijke Luchtmacht. Het is een unieke functie omdat ik sinds 2002 de enige ben die deze functie heeft gehad. Er zijn andere arbeidsdeskundigen die centraal in het land 'paars' werken voor alle krijgsmachtonderdelen. Het besef dat ik iedere dag nog het geluk heb dat ik naar mijn werk kan is erg groot. Ik grijp, net als jij, alle kansen aan om mijzelf te verbeteren. Inmiddels heb ik naast het vak van arbeidsdeskundige nog 6 andere 'petten' op, waar onder die van vertrouwenspersoon. Dit maakt het werk afwisselend en super fijn om te doen.

Ondanks het feit dat zowel mijn zus als mijn broer zich niet over mij hebben ontfermd, heb ik wel contact met hen gehouden. Zij snaptten ook niet waarom ik zo behandeld ben geweest. Dit veranderde in 2000. Ik was 33 jaar oud en had genoeg gespaard om eindelijk mijn broer in de Verenigde Staten te bezoeken [hij woonde niet in bij ons omdat hij een andere vader had]. Daar eenmaal aangekomen, heeft hij aangegeven dat hij alleen met mij een autorit wilde maken. Hij deed dit omdat hij zijn zoon en vrouw niet bij het gesprek wilde hebben. Hij vertelde mij dat hij een jaar eerder in Nederland was geweest. Ik wist dat, omdat hij mij had bezocht. Toen hij na het bezoek aan mij weer naar mijn moeder ging waar hij logeerde barste de bom. Hij heeft toen mijn zus, schoonzus en mijn neefje naar boven gestuurd en de deur van de woonkamer dicht gedaan. Hij zei daarbij dat die deur pas zou opengaan wanneer zij hem vertelde waarom zij steeds zo ontzettend fel reageerde op mij.

Aanvankelijk wilde zij er niet aan en heeft ontkend dat er wat was. Dit hield geen stand en er ontstond enorme ruzie. Op het hoogtepunt goeide zij het er opeens uit! Het kwam door de situatie in de Jappenkamp. Zo jong als ik was, in de wieg zelfs, deed ik haar aan mijn oma

denken. Ik had dezelfde kleur ogen en naarmate ik ouder werd bleek ik meer en meer op haar te lijken. Er is onbewust een projectie ontstaan en de intense haat is op mij geprojecteerd. Net als jij in Rotterdam opeens te horen kreeg "U kunt naar huis", zat ik daar, 33 jaar oud en genageld in de zitting van de auto van mijn broer.

Ondanks dat mijn moeder mij ontferd heeft [ook mijn vaders erfdeel heb ik nooit mogen ontvangen] en ik zowel fysiek als geestelijk mishandeld ben, ben ik toen zij in 2013 overleed wel naar de receptie geweest na de uitvaardienst. Ik was daar voor mijn zus en broer. We hebben in onderling overleg de bloemen naar het Indië monument gebracht. Daar heb ik full closure gehad door symbolisch aan te geven dat het zo goed is; mijn moeder is weer bij haar vader. Ik kan weer verder met mijn leven.

Aanwankelijk ontstond de 'waarom-vraag'. Ik heb geleerd om die vraag niet meer te stellen. Het levert niets op en je schiet alleen maar in een slachtoffer rol. Ook dit herkende ik uit jouw verhaal. Ik heb, net als jij dat doet, gekeken naar die zaken die positief zijn geweest ten gevolge van de gehele situatie. Zo ben ik zorgzaam, maak geen schulden, ben opgeruimd, schoon op mezelf en super consciëntieus om maar enkele te noemen.

Mensen zien niets aan me. Dat is prima zo. Ik heb een fantastische baan, een mooi huis en kom niets te kort. Toch wil ik aangeven dat ik hele kleine zaken enorm te waarderen: een spontaan gegeven compliment, een vlinder in de tuin [écht!] en het geluk dat ik jou verhaal heb mogen aanhoren. Ik heb ooit een boek gelezen met de titel 'de aarde is slechts een leerschool'. Het leven is wat wij er zelf van maken. Jij, Joseph en in jou je moeder, hebben mij geraakt op een manier dat ik niet snel zou vergeten. Het heeft mij, iemand die geen moederlijke liefde heeft gehad, toch doen beseffen dat we ook gevormd worden door wat ons overkomt, wat ons wordt aangedaan. Dat ik niet haatdragend ben, net zoals jij, komt omdat ik het besef heb dat alles een reden heeft; een aanleiding. Of iemand bepaald gedrag vertoont op basis van wat hem of haar is overkomen is een hele andere zaak. Jij hebt met behulp van jouw moeder de kracht gevonden om die knop om te zetten. Je bent er een rijk mens door geworden, rijk in wijsheid en vooral de liefde die je uitstraalt naar je moeder.

Ik wens jou en je familie alle vrijheid, gezondheid en liefde toe.

Maria de Paula Lopes